Ч. 43 — Четвер 24 лютого (8 Марта) 1894. — Рік IV.

**Виходить у Львові** що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

**Редакция і Адміністрация:** улиця Чарнецкого ч. 8.

**Письма** приймають ся лиш франковані.

**Рукописи** звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

**Рекламациї** незапечатані вільні від оплати почтової.

# НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

**Передплата у Львові** в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Старостввах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

## Проєкт реформи виборчої

Головна засада нової реформи виборчої лежить в тім, що до чотирох, законом основним о державній репрезентациї установлених кляс виборчих: великої власности, палат торговельних, міст і громад сільских, має прибути пята кляса виборців, обіймаюча всїх тих людей, що доси не мали права виборчого до Ради державної, а тепер то право мають дістати. Будуть то всї доси неуправнені до вибору люди, що платять який будь безпосередний податок; — дальше ті, що ходили до шкіл середних або шкіл фахових, близше означених у проєктї; вкінци і ті люди, котрі що найменше від двох лїт належать до каси хорих.

Отже таким способом розширено би право виборче переважно для промислового населеня робітничого, підчас коли велика маса рільничих робітників, що не належать до каси хорих, не дістала би права виборчого.

Та пята кляса виборча вибирала би до Ради державної 43 депутованих і о те число збільшив би ся збір дотеперішних 353 членів Палати посольскої, так що та Палата на будуче числила би 396 членів. Ті 43 депутовані були би так розділені на поодинокі краї коронні, що на кождий край припадав би що найменче один з тих послів. Більшим, а особливо краям з сильнїйше розвиненим промислом признано би пропорционально більше послів. І так Галичина і Чехи мали би, як кажуть, вибирати по 10 нових послів, долїшна Австрия 4, а Моравія і Стирия більше нїж одного посла. В тих краях коронних, що вибирають лиш одного посла, творив би цїлий край коронний один круг виборчий. В краях, на котрі припадає більше нїж один посол пятої кляси виборчої, утворено би стілько виборчих округів, кілько послів мали би они висилити, а іменно в той спосіб, що не роблено би ріжниці межи міскими а сельскими повітами.

Рішенє справи, чи в громадах сельских мають наступити безпосередні чи посередні вибори, хоче Правительство зробити зависимим від Соймів. Іменно безпосередні вибори до Ради державної з громад сельских мають бути в тих краях коронних, в котрих Сойм ухвалить безпосередні вибори з громад сельских до Сойму; але пізнїйші противні закони краєві не могли би вже змінити установлених до Ради держ. безпосередних виборів. Так само і в округах виборчих пятої кляси виборців, що має утворити ся, мають наступити безпосередні або посередні вибори після того, чи вибори з громад сельских суть безпосередні чи посередні. На случай безпосередних виборів пятої куриї не має бути кожда громада місцем виборчим, але місця виборів мають бути адміністрацийно так означені, щоби до кождого з них належав округ, обіймаючий 4000 душ, а виборці того округа голосовали би в тімже місци виборчім.

## Рада державна.

Вчерашнє засїданє Палати послів було дуже коротке. На початку засїданя предложив п. Мінїстер торговлї проєкт закона уповажняючий правительство до провізоричного управильненя відносин торговельних з Росиєю. Опісля раджено над справою запомоги в сумі 300.000 зр. для потерпівших від повений і неурожаїв селян в Галичинї; ухвалено внесенє референта Катрайна, щоби розслїджено висоту зробленої шкоди. Мала стапути також на порядку дневнім справа посла Спінчича, котрого бувший мінїстер просьвіти др. Гавч усунув з посади професора, але справу сю відложено, позаяк она трактує ся тепер поза Палатою і засїданє закінчено. Слїдуюче назначено на пятницю.

Вчера відбуло ся також засїданє Палати панів. Президент Палати присьвятив насамперед теплу згадку помершому членови Палати дрови Більротови а відтак залагоджено в другім і третім читаню закон о правах авторских і ухвалено его з поправками поробленими дотичною комисиєю. При сїй дебатї промавляв кілька разів мінїстер справедливости зазначуючи становище правительства супротив внесень комисиї.

Нинї має відбути ся нарада мінїстрів під проводом президента кабінету, кн. Віндішґреца з предсїдателями трох клюбів коалїцийних в справі провідних гадок памиреної реформи виборчої. До сеї наради має бути покликаних також по кількох послів з кождого клюбу, яко мужів довіря.

З Відня доносять до Dzien. Polsk., що в клюбі Гогенварта настав конфлїкт, котрий звертає загальну увагу кругів парляментарних. Словеньскі члени того клюбу — кажуть — зажадали рішучо, щоби в буджетї визначено відповідну суму на утворенє словеньских паралельок при пімецкій ґімназиї в Цилеї (в полудневій Стириї) і звернули ся в сїй справі до ґр. Гогенварта. Однакож що таких справ, видатно

4)

## По мехіканьскій верховинї.

**(Після записок дра Пашого, Вартеґґа і др.)**

I.

Веракруц і его околиці. — Місто Веракруц, порядки в нїм і его санїтарна полїция. — Форт Ульоа і его каземати. — Ярмарок в Мірадорі. — Гватуско і его околиця. — Вулькан Оріцаба і плянтациї кави при его сподї.— Місто Оріцаба.

(Дальше*).

Почавши від Кордоби, через Оріцабу і Мальтрату аж до Есперанци, іде ся зелїзницею дуже урожайними і прекрасними сторонами. Яри тут і скали не конче великі, пралїсів бодай близько коло зелїзницї не видко, але за то видко розлогі поля, засїяні кукурузою та засаджені тютюном і бананами, а побіч них так буйну рослинність, яку лиш можна уявити собі в теплих краях. Споміж темного листя кавового дерева сьвітять ся червоні ягоди, високі банани пускають від своїх китиць листя широку тїнь, а довкола бамбусових хат індияньских ростуть темнолисті манґи. Трохи висше на верховинї ростуть корчі кактусів, але тут замість них видко всюди корчі тулипанів, котрих пурпурові, великі на долоню цьвіти відбивають чудно від темнозеленого листя. Денеде подибують ся плянтациї тростини цукрової та кави, а місцями, але вже подальше зелїзницї, видко і пралїси, повні всякої деревини та пречудних зазулинців. Аж саме під містом Оріцабою стрічають ся вже величезні плянтациї кави і бананів, подибують ся досить густо помаранчеві дерева, на котрих красують ся їх овочі здалека мов золоті яблока, а денеде піднимають ся в гору понад иншу деревину і пальми. Чим близше до міста, стає яр, котрим їде зелїзниця, трохи вузший, скали стають висші і здає ся, як коли-б вже досягали аж до неба, а споміж них видко на заході нїби блїдий місяць білий вершок вулькану Оріцаба. Майже вже під самим містом яр знову розходить ся і незадовго показуєсь прекрасна долина, на котрій розложило ся місто.

Місто Оріцаба єсть досить велике, бо має більше як 20.000 мешканців. Мурованих домів і поверхових камениць в нїм мало, але зато богато дворів, збудованих з дерева на лад американьский, з підсїнями і одним поверхом. Двори ті стоять звичайно в красно удержуваних огородах; в них мешкають по найбільшій части купці та фабриканти і плянтатори кави, котрих наскучило вже житє на своїх хуторах. Місто єсть чисте і здорове, має 12 церков, одну висшу школу і два шпиталї, а з споміж инших фабрик єсть найважнїйша велика прядільня бавовни. Оріцаба єсть головним осередком продукциї кави мехіканьскої і торгує нею на великі розміри. Найбільша часть сеї кави іде на остров Куба і висилає ся звідси до Европи. На десять кільометрів від міста, на північнім заході піднимає ся в гору найвеличавійша гора на сьвітї, погаслий вулькан Оріцаба, званий „Пік де Оріцаба“, або також „Волькан де Сан Андре“ а по ацтекски (в мові Ацтеків, первістних жителїв Мехіка) „Чітлялтепетль“, що значить гора звізд. Гора ся представляє нам маленький образ цїлого житя ростинного на земли: при єї сподї край теплий, повен найбуйнїйшої ростинности, властивої лиш теплим краям, плянтациї кави, бавовни і тростини цукрової, а чим більше в гору, тим стає вже на нїй студенїйше, появляють ся ростини, які ростуть вже лиш в умірених краях. В висоті 3494 метрів росте ще лиш сосна, аж наконець щезають і дерева та приходить полоса моху, поза котрою виступає вже лиш вічний снїг. Мало що не в тій самій висотї, де на горі кінчить ся вже всяка деревина, єсть ще маленька людска оселя, звана Ранчо Якале. Вулькан сей, як сказано, вже погас, але колись він страшно лютив ся і нищив та палив все довкола; послїдний его вибух був в 1545 р. і тревав без перерви аж до 1566 р. Та яка дивна судьба: страшенну колись силу огню вкрила нинї рівно страшна студінь; гора покрила ся вічним снїгом і ожеледцями, з котрих найнизший Ель Корте починає ся у висотї 4015 метрів.

*) Гляди ч. 25. „Народ. Часописи.“

політичних, треба після провідної гадки коаліциї оминати, то ґр. Гогенварт старає ся наклонити Словенців, щоби они поки що відложили своє жаданє. Положенє гр. Гогенварта єсть на всякий спосіб прикре, бо виступленє Словенців захитало би его становище в клюбі. Здає ся, що Словенців підпирають німецкі клерікали з клюбу Гогенварта. — Кажуть також, що виступленє Словенців з клюбу спонукало би ґр. Гогенварта до зложеня мандату; клюб его розбив би ся, а з ним розбилась би й цїла коаліция.

Пос. Ебенгох оголосив проєкт реформи виборчої, після котрого має бути заведене загальне право голосованя, але з подїлом виборцїв після станів на чотири ґрупи. Поодинокі ґрупи, именно рільники мають після того проєкту одержати більшу часть мандатів.

## Перегляд полїтичний.

Після віденьских часописий лагодить правительство новелю до закона прасового, котра має бути предложена Палатї послів ще сеї сесиї.

Праска палата торговельна ухвалила серед грімких окликів однодушно внесенє в справі утвореня комітету, котрий би обдумав проєкт гідного сьвяткованя 50-лїтного ювилею панованя Є. Вел. Цїсаря.

Праскій полициї удало ся прихопити одного з тих, що замащували орли цїсарскі на скринках почтових. Єсть то 23-лїтний челядник столярский Франтїшек Духек. Він признав ся при протоколї, що замастив множество таких скринок на передмістях: Жижків і Карлин.

---

Підчас нарад над буджетом войсковим в нїмецкім парляментї заявив мінїстер війни, ґен. Бронсарт, що на бельґійскій граници уладжено для осьмого корпуса нїмецкої армії лиш місце вправ а нїякі фортифікациї. Обави бельґійских часописий виявлювані з сеї причини не мають нїякої підстави.

---

Российске мінїстерство справ внутрішних видало розпорядженє, котре постановляє, що цїла переписка, виходяча від духовеньства і институций духовних римо-католицких в ґуберніях Царства польского має бути ведена в язиці российскім, з виїмкою подань о диспензи, котрі мають бути писані по латинї.

---

З нагоди вчерашних роковин проголошеня Сербії королївством явили ся в королївскій палатї майже всї члени бувших радикальних кабінетів і складали королеви ґратуляциї. Явило ся також цїле тїло дипльоматичне, в котрого імени промавляв французский посол Патрімоліо. Король надав президентови мінїстрів Сімичеви велику ленту ордера Сави і дав єму знати о тім телеґрафічно до Віднї. З нагоди роковин проголошеня Сербії королївством оголосила урядова ґазета дневний приказ короля до армії, в котрім він заявляючи своє вдоволенє висказує надію, що армія буде і на дальше сповняти свою повинність. З сеї нагоди іменував король полковників Пантелича, Мірковича і мінїстра війни Павловича ґенералами та роздав 25 ордерів. Між иншими дістав ордер і проводир лїбералів Рибарач.

# Новинки.

*Львів дня 7 марта.*

— **Іменованя.** Стан. Мареш, Бол. Рутковский і Ром. Багринович іменовані рах. практикантами при Дирекциї почт у Львові.

— **Ц. к. краєва Рада шкільна** ухвалила: 1. Установити ґр. і р. кат. катихитів для народних шкіл у Збаражи від 1 вересня с. р. 2. Змінити 1-кл. школу в Старяві коло Мостиск на двоклясову. 3. Іменувати учителями, народних шкіл: Ант. Менкарского управ. в Чайковичах; Мик. Мандзїя уч. в Рибниках; Леопольда Шеремету управ. в Поморянах; Марию Лїсецку уч. в Луцї; Павла Слимаківского в Кудобинцях; Марию Ковальску учителькою в Красносїльцях; Альбіну Сувальдівну мол. уч. в Янові; Івана Кушпіра уч. в Черницї; Йосифу Германівну мол. уч. в Лопатинї: Марию Завадску в Кривчи; Леокадию Кобилянську і Юлію Сиджейовску в Бродах; Осипа Маґеру управ. і Осипа Деповского мол. уч. в Бобовій; Якова Мороза в Церговій; Олену Поцїйівну мол. уч. в Старім селї; Янїну Піхурівну в Чолгинях; Осипа Цїглера управ. у Вибранівцї; Йосифу Лозиньску уч. в Кашичах: Івана Ружицкого уч. в Соколівцї; Осипа Чучкевича в Романові; Янїну Лябіцку і Валерию Сидоровичівну ст. уч. в Заліщиках; Гната Кампрата у Гнївчинї; Максима Брилиньского в Бурдяківцях: Ванду Конач в Лососинї горішній; Юліяна Лїтиньского в Стинаві нижній; о. Остапа Хомина гр. кат. катихитом в Камінцї струмиловій; Мих. Целевича уч. у Псарах. 4. Суплентом в 5-ій ґімназиї у Львові іменовано Франца Крчека, а в школї реальній у Львові др. Клявдия Білїньского.

— **Конкурси.** Видїл пов. в Скалатї розписує конкурс на одинацять посад окружних акушерок з осідками в Грималові, Галушинцях, Качанівцї, Краснім, Остапю, Підволочисках, Пізнанцї гетьманьскій, Скалатї, Товстім, Тарноруді і в Заднишівцї. Платня 50 зр. річно. Поданя треба вносити до 30 цьвітня. — Краєва Рада шк. розписує конкурс на посади в школах середних, а то: на три посади учителїв фільольоґії клясичної і на одну посаду учителя історії природної в V-ій ґімназиї у Львові; на посаду учителя німецкого язика в ґімназиї сьв. Яцка в Кракові; на посаду учителя польского язика в ґімназиї в Подґужу; на дві посади учителї нїмецкого язика при ґімназиях в Бережанах і в Ярославі; на посаду учителя фільольоґії клясичної при ґімназиї в Стрию, на посаду учителя математики і фізики при школї реальній у Львові та на три посади учителїв француского язика при школах реальних в Кракові, у Львові і в Станїславові. Поданя треба вносити до 31 марта.

— **На будову руского театру** зложили на забаві у проф. Гамоти 3 зр. 30 кр.; — о. Ос. Шанковский з Чапижа прислав 1 зр.; др. Подлуский з Болехова на купони 36 зр. 50 кр., на котрі зложили: Курцер 1 зр., Адлерсберґ 1 зр., Немлїх 1 зр.. Кар. Дїлль аптикар 2 зр., Гетнер завідатель дібр камеральних 2 зр., Попов Болгарин 1 зр. 50 кр., др. Подлуский 5 зр., п. Кущак з зелїзницї 1 зр. 20 кр. решта дрібними датками. Рада повітова в Снятинї 50 зр.; — Олек. Кушпір з Липиці горішної 1 зр. 40 кр.; — рада громадска в Печенїжинї 10 зр.; — о. Цеґельский з Струсова 4 зр., зібраних на весїлю дня 4 лютого в Заздрости у начальника громади Івана Слїпого, а 2 зр. 8 кр. в читальни в Струсові разом 6 зр. 8 кр.; — рада громадска в Стрию 10 зр.; — о. Чичилович з Порудна 11 зр. 64 кр., зібраних на весїлю п. Згорлякевича в домі пп. Кокуревичів в Біґалях; — Роман Левицкий президент суду окружного в Бігачи (Боснія) 15 зр., узбираних від кольонїстів в Боснії, на що зложили вп.: Р. Левіцкий 5 зр., Григ. Семенюк секретар суду 5 зр., Теод. Давидчак ад'юнкт суду 2 зр., Семен Грицак ад'юнкт инжинерский 2 зр., Евген Ластовецкий авскультант 1 зр.; — рада міска в Дрогобичи 50 зр.; — рада повітова в Яворові 100 зр.; — о. Домбчевский з Дарахова 6 зр. 46 кр. на купони; — Ів. Голебей війт з Острова 50 кр.; — рада громадска в Кобиловолоках 10 зр.; — товариство касинове в Калуши 10 зр., замість желань новорічних; — рада громадска в Городку 10 зр.

---

II.

З Оріцаби до Мехіко. — Маґе і Пульк. — Столиця краю і житє в нїй. — Срібне місто Пачука.

Через „пекло" або „Баранка дель Інферніїльо" — так називає ся довгий вузкий яр, їде ся з долини Оріцаби до гірского села Мальтрата. „Пекло" то зовсїм не так страшне, як би то здавало ся по его назві. Всюди тут слїдно людску руку, всюди видко долами попід скали розлогі плянтациї і красні огороди. Скали тут вправдї високі, поперериванї бистрими ріками і гірскими потоками, що спливають в урожайну долину, але они ще не роблять такого враженя, як скали з другого боку Мальтрати. Зараз поза селом зачинає нараз підносити ся гірска зелїзниця в гору і чоловікови аж не хоче ся вірити, що машина витягне его на ті вершки, на котрі єму вже з віддси, з долини, лячно споглядати. Множеством коротеньких тунелїв, поверчених в скалах, та мостами понад страшенні пропасти і дебри, їде ся чим раз висше і висше, а машина сопить і стогне, що аж чоловікови лячно робить ся: що хвиля здає ся єму, що машина вже дальше не потягне і цїлий поїзд скотить ся в долину. У кого слабі нерви, тому непорадно виглядати з вікна ваґона в долину. Там глубоко в долинї лежить Мальтрата; єї хатки та церковця і той дворець, з котрого недавно що поїзд виїхав, виглядають з висоти кілька тисячів стіп так маленькі, як ті коробки, або деревлянні домки, котрими дїти бавлять ся. А глянути близше, то видить ся, що зелїзниця їде самим краєм скал попад долину, крутить ся понад дебрами, в котрих десь глубоко в сподї біжить з гори вода по скалах, так глубоко, що й не чути єї шуму. Поїзд минає соснові лїси, минає вже й дубові, аж нараз обнимає его густа мрака і закриває перед очами подорожного цїлу долину. Доїздимо вже двайцятий кільометер від Мальтрати до висоти 800 метрів від сеї місцевости і в'їздимо в хмари. Теплий воздух з долини жене всю пару в гору, котра тут збиває ся і нашим очам представляєсь як густа мрака. Наконець доїздимо до малої стациї Есперанца і тут довідуємось, що стоїмо вже на висоті 2.400 метрів понад морем. Аж тут починаєсь правдива верховина; з теплих сторін приїхали ми вже в більше умірені.

Перше, що тут на дворци зелїзницї впадає в очи, то — жандарми мехіканьскі. В Есперанцї стояло їх шість в рядї випростувавшись, як коли-б дожидали якоїсь старшини своєї; показало ся, що в першім ваґонї за машиною їхав капітан від жандармериї. Жандарми мали на собі мундури з сірого сукна, а на голові сиві капелюхи з широчезними крисами; кождий з них мав карабін і довгу шаблю. Проводир патрулї жандармскої підійшов до капітана і здав єму рапорт. Рівночасно вихилило ся з ваґона кількох мехіканьских вояків та купували собі у індияньских жінок на стациї кукурузяннї коржі „тортілляс" та „пульк", народний мехіканьский напиток. Тут єсть такий звичай, що кождим поїздом їде для безпечности по кількох вояків.

Їзда верховиною єсть досить одностайна, а порох, що добуває ся кріз найменші шпари до ваґонів, доїдає дуже подорожному. Всюди рівнина, не зле управлені поля, але деревини майже не видко. В рільній господарці грає тут головну ролю лиш більша посїлїсть; вздовж шляху зелїзницї стрічають ся майже всюди „гациенди", двори, обведені доокола високим муром, а коло них стоїть довгим рядом звичайно яких пятьдесять або й більше індияньских хат. Анї коло дворів, анї коло індияньских хат не видко нїякої деревини, а з того можна догадуватись, що властителї тих гациенд не дбають про свої двори, а сидять в столици і дивлять ся лиш на то, щоби їх заступники, управителї, вихісновували землю як найбільше та присилали їм готові гроші. В сих сторонах, особливо там, де єсть досить води до наводнюваня рілї, управляють головно кукурузу, пшеницю і ячмінь, а крім того випасають великі стада рогатої худоби і коний; їдучи зелїзницею, можна на безконечних пасовисках побачити нераз стада коний по кілька тисячів штук.

Близше Мехіка виступає вже по полях найважнїйша для Мехіканцїв ростина „маґе"; єсть то рід колючковатої і мясистої аґави, з котрої тут роблять народний напиток, званий „пульк". Єї садять тут цїлими ланами аж далеко поза Мехіко, попід самі гори, рядами по одній на 5 квадратових метрів; порожні місця

**— Житє по читальнях.** Міщаньска читальня в Городку обходила дня 1 с. м. память Маркияна Шашкевича величавим вечерком і богослуженем в міскій церкві. На богослуженю сьпівав хор читальні під проводом о. Лаголи, а гарне поминальне слово виголосив о. М. Цар з Малкович, котрий і на вечерку мав відчит про Маркияна. Хор сьпівав на вечерку гарно; п-на Корчиньска декламувала розумно вірш М. Устяновича в честь Маркияна, п. А. Нижанковский сьпівав два соля басові по майстерски; так само і п. Мельник. Пані Озаркевичева, знана пяністка, виступила в строю народнім, чим досить здивувала непривичну до того публику, і відограла прекрасно кілька композиций. Словом успіх з вечерка, котрий був першим публичним виступом городецкої читальні, був великий. Заслуга в тім головна паньства Озаркевичів, що щиро занимали ся урядженем вечерка. На вечерку явило ся тілько пять сьвященників, а запрошених було пятьнайцять. Селян майже не було, за те найбільше було Поляків на вечерку. Що о тім думати?

**— Видатки на — дим...** Цигара і папіроси уживають ся що раз більше в Австриї. Найбільше розходить ся т. зв. Куба по 5 кр. Минувшого року спродано їх о 21 міліонів штук більше. Також цигара по $3^1/_2$ кр. розходять ся дуже; спродано їх 484 міліонів штук за рік. Папіроси нарід курить так, що коли в роцї 1887 спродано їх лише 543 міліонів штук, то минувшого року самих „драма" спродано 743 міл. штук, а разом спродано м. р. папіросів 1470 міліонів, вартости 10 і пів міліона зр. Прихід брутто з цигар і папіросів прелімінований на рік 1894 на 86,616.450 зр. І то суть видатки на — дим...

**— Що кому до вподоби.** Охота дістати ся до вязниці наклонила 30-лїтного селянина з Оришковець Онуфрия Маґеровского до того, що допустив ся крадежи і підпалення. Дня 1 марця відбула ся в тернопільскім суді дотична розправа. Маґеровский, отець троїх дїтий, призпав ся цілковито до учинених єму учинків, а за причину злочину подав се, що хотів дістати ся до вязниці і то на довший час, щоби мати удержане і притулок перед грізною нуждою. В тій думці закрав ся до стодоли незвістного єму господаря Як. Скропьского і украв чвертку жита і троха льну а роздумавши, що за сю крадїж жде єго лише мала кара, підпалив комору. По тім старав ся звернути на себе увагу і коли єго арештували, признав ся до всего. Суді присяжні увзглядпили волю обжалованого, бо признали єго винним, а трибунал засудив єго на 5 лїт тяжкої вязниці, заостреної одноразовим постом в місяци і темницею в роцї.

**— Діло божевільного.** В заведеню для божевільних в Лепварде в Голяндії підложив один божевільний огонь під будинок і цїле заведене згоріло а в нїм також і 13 недужих; 100 божевільних виратувало ся розбігши ся на всї сторони сьвіта.

**— Непослїдного дурисьвіта** арештовано сими днями у Відни. Він називає ся Герман Кічалес і відколи був у Відни удавав великого богача, їв і пив добре, убирав ся завсїгди елеґантно, їздив лиш парокінними фіякрами — але другі мусїли за него платити. Він розповідав, що єсть великим богачем і має гроші в банку, котрі зложила для него жінка, що жиє в Америці. Він поручив вже одному нотареви, щоби видобув для него ті гроші з банку. Пускаючи такого тумана, видурював він від многих людий більші суми, а від купців всїлякі товари, котрі опісля продавав. Лиш самій ґаздини у котрої мешкав, завинив він 100 зр. чиншу а фіякрови заплату за кілька місяців. Коли єго арештовано, найдено цїлого єго маєтку лиш то, що мав на собі а крім того одну сорочку і маленьку коробку з перфумою. І той чоловік жив у Відни майже цілий рік як який великий пан!

## Господарство промисл і торговля

— **З Дирекциї державних зелїзниць:** Рух товаровий австрийский з зелїзницею „Верра". Тарифа союзна з дня 1 цьвітня 1894. З днем 1 цьвітня с. р. заведена зістане нова тарифа для зелїзниці „Верра" в австрийским руху союзнім враз з придатком, котрий містить різниці курсові. Дотична тарифа товарова з дня 1 серпня 1889 враз з додатками I—VIII тратить з тим-ж днем свою силу обовязуючу. — Рух між росийско - австрийскими стациями граничними з одного боку, а передаруляньско-швайцарскими стациями граничними і місцями портовими над озером боденьским з другого боку. Спростоване додатку I до тарифи виїмкової для збіжа і пр. важного від 1 марта 1894. На сторонї 5 належить під букв: „Ц" змінити в показнику кільометричнім на стовпци „речинець додатковий днів" всюда (з виїмкою при стациях Границя і Новоселиця) замість числа „2" вставити число „3" при Новоселиці же безвинятково замість числа „2" число „$3^1/_2$".

**Львів** 5 марта: пшениця 6·30 до 7·30 жито 5·20 до 5·75; ячмінь броварний 5·90 до 6·50; ячмінь пашний 4·75 до 5·—; овес 5.25 до 6·—; ріпак 11·— до 12·—; горох 6·— до 13·—; вика 7·— до 8·—; насїнє льнянне —·— до —·—; сїмя —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 5·— до 5·75; гречка 7·— до 8·—; конюшина червона 70·— до 80·—; біла 90·— до 100·—; шведска 65·— до 75·—; кмен —·— до —·—; аниж —·— до —·—; кукурудза стара 5·90 до 6·—; нова 4·90 до 5·—; хміль —·— до —·—; спіритус —·— до —·—

## ТЕЛЄҐРАМИ.

**Ментона** 7 марта. Іх Вел. Цїсар і Цїсарева їздили вчера перед полуднем до Ніцци, де в готели поснїдали. Монарха вернув відтак по полудни повозом на пригірок Св. Мартина, а Монархиня вернула відтак аж вечірним поїздом.

**Прага** 7 марта. Правительство розвязало академічну місцеву ґрупу ческого товариства национального для північно-всхідної Морави за похвалюване змагань розвязаного властями товариства „Моравска Бесїда".

**Берлин** 7 марта. Комісия для угоди торговельної з Росиєю ухвалила арт. 20 угоди, котрий постановляє, що угода має обовязувати через десять лїт.

**Бохум** 7 марта. У гірника, арештованого за дінамітові замахи, найдено готові вже патрони дінамітові.

**Букарешт** 7 марта. Міністер війни Лаговарий подав ся до дімісиї, котру король приняв. Президент кабінету Катарджу обняв тимчасово управу ресорту міністра війни.

**Париж** 7 марта. У 13 анархістів зроблено ревізию і 10 з них арештовано. В містї Вієн в департаментї Ізер вибухла в однїй фабриці бомба, але наробила лиш материяльної шкоди. Бомбу підложив відправлений робітник.

### Рух поїздів зелїзничних

важний від 1 червня 1893, після львівск. год.

**Відходять до**

| | Поспішний | | Особовий | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Кракова | 3 01 | 10·41 | 5·26 | 11·11 | 7·36 | — |
| Підволичиск | 6·44 | 3 20 | 10·16 | 11·11 | — | — |
| Підвол. Підзам. | 6·54 | 3·32 | 10·40 | 11·33 | — | — |
| Черновець | 6 36 | — | 10·36 | 3·31 | 10·56 | — |
| Стрия | — | — | 10·26 | 7·21 | 3.41 | 8 01 |
| Белзця | — | — | 9·56 | 7·21 | — | — |

**Приходять з**

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Кракова | 3 08 | 6·01 | 6·36 | 9·41 | 9·35 | — |
| Підволочиск | 2 48 | 10 02 | 6 21 | 9·46 | — | — |
| Підвол. Підзам. | 2 34 | 9·46 | 9·21 | 5·55 | — | — |
| Черновець | 10 10 | — | 7·11 | 7.59 | 12·51 | — |
| Стрия | — | — | 1·08 | 9·06 | 9·52 | 2·38 |
| Белзця | — | — | 8 16 | 5·26 | — | — |

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

В інформацийнім бюрі ц. к. австр. зелїзниць державних у Львові ул. Третого Мая ч. 3. (Готель Імперіяль) продає ся білети полосові і окружні, пляни їзди і тариф у форматї кишеневім і дає ся інформациї в справах тарифових і перевозових. У тім бюрі, а також у такім самім бюрі у Відни (I. Johannengasse 29) уділяє ся устних або письменних пояснень в справах службы на ц. к. австр. зелїзницях державних. О скілько підручники зізваляють, можна тамже засягнути інформаций що до решти австро-угорских і заграничних зелїзниць.

Час подаємо після годинника львівского він різнить ся о 35 мінут від середно - европейского (зелїзничого): коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 год. і 35 мін.

За редакцию відповідає Адам Креховецкий.

засівають зрідка ячменем або лишають на пасовиско для худоби. Ростина маґе, звана також „метль" або американьска аґава, має листє при земли, а споміж него пускає било, високе до 10 метрів, на котрім відтак розцвитає ся иноді й до 4000 жовтавих, пахучих цьвітів; листє єсть на півтора до двох метрів довге і до 16 центіметрів грубе, а зубці єго кінчать ся острими колючками. Лани, засаджені аґавою — то мехіканьскі виноградники. Коли з аґави вирізати молоде било, заким оно ще вигонить в гору, то з неї тече в великій масї сокодкий сок, котрий збирає ся в ямці, вижолобленій в осередку ростини в тім місци, де відрізано било. З тої ямки висисають робітники Індияни сок довгими дутками з тикви та наповняють ним овечі і свинячі бордюги, що висять на ослах, стоячих зараз поза робітниками. Аж смішно виглядає, коли ті бордюги наповнять ся на ослах: піла шкіра здує ся, натягнуть ся і згрубнуть висячі від неї чотири ноги і здає ся, як коли-б хто навішав на ослів вівці або свині з повідрізуваними головами. Що то не дуже додає апетиту на „пульк" тому, хто то видить, то чей не треба казати. Сок з аґави звозять відтак до гациенди і тут зливають єго в великі бодні, де він насамперед кисне; коли добре вистоїть, спускають єго у великі бочки і розвозять по краю та продають. Викислий сок з аґави, або готове вже вино, зване тут пульком, єсть білавий, слизистий, а коли добре виробив, тягне ся, як н. пр. усмажений зглевілий сир, лиш що значно рідше; в смаку єсть пульк трохи квасковатий, але для Европейця, котрий ще не привик до него, не конче приятний, може однакож в случаю потреби служити за добрий, осьвіжаючий напиток. Місцеві жителї пють єго великими масами і він становить щоденний їх напиток, подібно як в Европі горівка і пиво. Річ очевидна, що пульк мусить бути длятого важним артикулом рільної продукциї та предметом торговлї, а для плянтаторів аґави єсть він правдивою копальнею золота. Сама зелїзниця має місячно до 80.000 долярів (200.000 зр.) доходу з оплат за перевіз пульку. Можна отже уявити собі, які то мусять бути великі плянтациї тої аґави.

Чим близше до столиці, тим більше цїла околиця проявляє тип верховини. Денеде видко індияньскі села з низькими хатами, що виглядають так, як коли-б хто уставив на земли великий чотирогранний камінь. Хати ті ставлять ся з цегол, вироблянних з глини, змішаної з соломою і сушених на сонци; они мають бути ще найбезпечнїйші на землетрясеня, а мимо дощів держать ся добре і кількадесять лїт. Огорожі коло тих хат нема нїякої, а замість того обсаджені они так само, як обори та огороди, кактусами, що ростуть як дерева.

(Конець буде.)

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.